

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара
Факультет суспільних наук і міжнародних відносин
Кафедра міжнародних відносин
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Чорноморський національний університет імені Петра Могили
Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
Західноукраїнський національний університет
Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця
Національний університет «Одеська політехніка»
Український державний університет науки і технологій ННІ «Український державний
хіміко-технологічний університет»
Університет митної справи та фінансів
Інформаційний центр ЄС у місті Дніпро

МАТЕРІАЛИ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНИХ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

18-19 листопада 2025 р.

м. Дніпро 2025

Редакційна колегія:

Іщенко І. В. доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри міжнародних відносин Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара

Головко І.К. кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародних відносин Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара

Петров П.Г. кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародних відносин Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара

Актуальні проблеми сучасних міжнародних відносин. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції. 18-19 листопада 2025 р., м. Дніпро. / ред. кол.: І.В. Іщенко, І.К. Головко, П.Г. Петров. Дніпро, ДНУ: Електронне видання, 2025. 325 с.

У збірнику представлено тези наукових доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні проблеми сучасних міжнародних відносин». Досліджено актуальні проблеми сучасних міжнародних відносин, критично осмислено стан та проблеми сучасних міжнародних відносин, визначено дієві заходи і оптимальні шляхи подолання негативних явищ в сфері міжнародних відносин. Матеріал супроводжується необхідними статистичними аналітичними даними, ілюстраціями. Даний збірник доповідей має науково-практичне значення й розраховано на магістрів, аспірантів, викладачів, наукових працівників та менеджерів, які займаються дослідженням актуальних проблем міжнародних відносин.

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ

Сергій ОКОВИТИЙ	доктор хімічних наук, професор, ректор Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара, Дніпро.
Віталій КРИВОШЕЇН	доктор політичних наук, професор, в.о. декана факультету суспільних наук і міжнародних відносин Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара, Дніпро.
Ігор ІЩЕНКО	доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри міжнародних відносин Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара, Дніпро.
Віталій МАКАР	доктор політичних наук, доцент, завідувач кафедри міжнародних відносин та суспільних комунікацій Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, Чернівці.
Ігор ДАЦКІВ	доктор історичних наук, професор, професор кафедри міжнародних відносин та дипломатії Західноукраїнського національного університету, Тернопіль.
Олег КУЗЬ	доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри міжнародних відносин, політичних наук і практичної філософії Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця, Харків.
Кан ДЕН СІК	доктор політичних наук, професор, завідувач Навчально-методичного центру корєєзнавства, професор кафедри східної культури і літератури Київського столичного університету імені Бориса Грінченка.
Ірина КАКУРІНА	кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії та українознавства. Український державний університет науки і технологій ННІ «Український державний хіміко-технологічний університет», Україна, Дніпро.
Ірина ЧІСТЯКОВА	кандидат філософських наук, доцент, завідувач кафедри міжнародних відносин і права національного університету «Одеська політехніка», Одеса.

Ірина ТИХОНЕНКО кандидат політичних наук, доцент кафедри міжнародних відносин та зовнішньої політики. Чорноморський національний університет імені Петра Могили, Миколаїв.

Іван ГОЛОВКО кандидат політичних наук, доцент кафедри міжнародних відносин Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара, Дніпро.

Павло ПЕТРОВ кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародних відносин Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара, Дніпро.

БІОГЕОПОЛІТИКА ЗА ДОБИ ГЛОБАЛЬНОЇ ТУРБУЛЕНТНОСТІ: ТРАНСФОРМАЦІЯ ПРОСТОРУ ВЛАДИ НАД ЖИТТЯМ

Сучасна епоха – епоха антропоцену – знаменує собою не просто геохронологічне зрушення, а й радикальну трансформацію самих засад політичного мислення та дії. Людський вид, згідно з наростаючим консенсусом у науковому і філософському дискурсі, став визначальним геофізичним агентом. Однак, ідеться не стільки про фізичний вплив на планету, скільки про перерозподіл смислів, векторів і структур влади у світі, що глобалізується.

Антропоцен нерозривно пов'язаний із феноменом кризи – не тільки екологічної або епідеміологічної, а й онтологічної, епістемологічної та політичної. У цій новій конфігурації терміни «антропоцен» і «криза» утворюють концептуальну амальгаму, де природа, технологія і влада виявляються сплетеними в єдину біополітичну тканину. Подібно до того, як Мішель Фуко визначив біовладу як здатність інституцій і владних структур «змусити жити» або «дати померти» [Foucault, 1978)], сучасна політична реальність розгортається в просторі, де саме життя – bare life у термінах Джорджо Агамбена [Agamben, 1998] – стає об'єктом контролю, управління і виробництва.

Пандемія COVID-19 стала не просто біомедичним викликом, а й граничною формою прояву біополітики в умовах глобальної кризи. Конфігурації влади, що виникають, – від локдаунів і санітарних регламентів до цифрового моніторингу тілесності – демонструють, як сучасна держава і транснаціональні структури реалізують владу над життям не як виняток, але як норму. Цей перехід від біополітики до трансбіополітики – нової фази, де контроль над життям здійснюється крізь призму алгоритмічних режимів, біотехнологій, нейрополітики та інформаційних потоків, – має стати фундаментальною темою нашого дослідження.

Наша відправна точка – ідея про те, що біополітика вже не може бути осмислена виключно як інструмент управління популяціями. Слідом за Роберто Еспозіто, який стверджує, що біополітику треба деструктурувати і переосмислити через категорію імунітету [Esposito, 2008], ми пропонуємо розглядати її як багатовимірну матрицю сполучень: між життям і технологією, між тілесністю та інформацією, між суб'єктивністю і глобальними структурами влади.

Сучасна геополітика – зокрема, і як боротьба за контроль над потоками життя (ресурсів, тіл, генів, інформації) – немислима без урахування цих біополітичних трансформацій. Вона стає *біогеополітикою*: владою, що управляє не стільки територіями, скільки біо- і ноосферою. І саме в цьому контексті виникають нові форми трансбіополітичного хронотопу – простору і часу, структурованих крізь призму біовладних операцій.

Таким чином, наше дослідження прагне філософсько-антропологічного осмислення взаємозв'язку між біополітичними режимами, геополітичними трансформаціями та кризовою динамікою антропоцену. Ми не обмежуємося емпіричним аналізом пандемії, але прагнемо прочитати її як симптом глибинної трансформації сучасності – переходу від класичної модерної парадигми суверенітету до постсуверенної доби імунополітики, управління життям і радикального перерозподілу онтологічного та політичного навантаження.

Процес глобальної еволюції вступив в епоху Антропоцену. Людський чинник став головним у системі основних еволюційних трендів у доступній Розуму частині Космосу. Цей факт практично одночасно породив одразу два кардинальних, нерозривно пов'язаних між собою імперативи в ідеолого-світоглядному базисі сучасної цивілізації:

1. Нова геологічна епоха вимагає і принципово нових алгоритмів, що спрямовують практичну діяльність та її теоретичне обґрунтування в усіх сферах політичної реальності, з неминучим виходом на рівень міжнародних відносин і геополітики;

2. Зміст категорій «антропоцен» і «глобальна криза» перетинаються, утворюючи майже нероздільний симбіоз. Технологічні інновації рівносильні радикальному розширенню сфери антропогенного контролю та управління,

раціоналізації незворотних у часі процесів глобальної еволюції біо-, соціо- і антропосфери. Це передбачає політичну легітимацію ухвалюваних рішень на регіональному та глобальному рівнях. Раціоналізація і технологізація еволюційного процесу тягнуть за собою інкорпорацію в процес політичний. Технології управління еволюційним процесом перетворюють саму еволюцію на провідного політичного гравця.

Численні публікації останніх років, присвячені політичним аспектам ситуації антропоцену, – тому підтвердження. Виникає стійке враження, що походження, розвиток і перспективи виходу з кризи нерозривно пов'язані з політичним процесом, а можливо, і можуть бути пояснені в рамках його теоретичного опису. Французький філософ і соціолог Бруно Латур вважає, що нинішня екологічна мутація організувала весь політичний ландшафт за останні тридцять років. Це могло б пояснити смертельний коктейль вибухової нерівності, масового дерегулювання і перетворення мрії про глобалізацію на жах для більшості людей [Latour, 2018, р. 5–6]. «Екологічна мутація» – це новий глобальний кліматичний режим (глобальне потепління), який, як відомо, найімовірніше, має техногенне й антропогенне походження. У своїй подальшій публікації він стверджує, що пандемія COVID-19 як «глобальна криза в галузі охорони здоров'я вбудована в іншу більшу та серйознішу кризу, спричинену новим кліматичним режимом» [Latour, 2021, р. 127–128]. Але очевидно, те саме можна сказати і про всі інші глобальні кризові явища, що утворюють єдиний комплекс взаємопов'язаних і взаємообумовлених явищ. Усі вони є зовнішніми проявами (так би мовити, «цивілізаційним фенотипом»), і має існувати їхня першопричина. За тією ж аналогією – це має бути інформація «цивілізаційного генотипу», реалізація якої призвела до розвитку кризи.

На початку цього століття в еволюційній біології швидко набула поширення «теорія конструювання ніші» [Odling-Smee et al., 2003], що одразу ж викликала гостру дискусію. Нині вона з іще більшим успіхом впровадилася в теоретичний дискурс соціогуманітарних наук – від психології, політології та соціології до археології та архітектури включно. Вплив цієї теорії на соціогуманітарну сферу постакадемічної науки, на наш погляд, цілком зрозумілий.

Конструювання ніші розглядають, по-перше, як механізм еволюційного процесу, альтернативний природному відбору [Kendal et al., 2011] у його дарвінівській інтерпретації, що відкриває можливість раціоналізації еволюційного процесу, тобто метасистемного конструювання (синонім – «еко-системна інженерія»). У цій інтерпретації змінюється зміст концепту «Cultural Niche Construction»: не «конструювання культурної (культурно-екологічної) ніші», а «культурне конструювання ніші, конструювання (екологічної) ніші за допомогою культури». Додамо, термін «інженерія» поширюється на цілеспрямоване технологічне втручання до біосоціальної природи людини. По-друге, вся концепція може розглядатися як синтез природничо-наукової, соціогуманітарної та публічно-політичної форм дискурсу.

З об'єднання першої та другої тез у єдину логічну конструкцію впливає, по-третє, що «історія має значення»: за умов культурного та геополітичного різноманіття неможливе здійснення одноманітного (найоптимальнішого для всіх випадків) технологічного проєкту (1) та/або єдиного можливого алгоритму його реалізації (2).

Концептуально намітилися дві ідеологічні доктрини щодо тематизації антропоцену до міжнародно-політичного контексту. *Глобалізм* у його неоліберальній інтерпретації розглядає значення культурно-геополітичного поліморфізму як аналог доступних технологічній корекції «спотворень розвитку (developmental bias)». Останній термін використовується у так званому розширеному еволюційному синтезі в сучасній теорії біологічної еволюції. *Мультикультуралізм* схильний вважати ті ж самі відхилення незворотними еволюційними дивергенціями, аналогічними до процесу біологічного видоутворення, принаймні, *in potentio*. Сучасні технології управління еволюційним процесом (synthetic biology) справді таку можливість створюють за умови синергійної взаємодії генних і гуманітарних технологій у диференційованому культурному та геополітичному контексті.

Криза антропоцену в усіх своїх проявах має спільне еволюційне джерело, пов'язане з основним системоутворюючим чинником цієї геологічної епохи. Цим чинником є стратегія виживання нашого біологічного виду. Основною її

особливістю є перманентне розширення і реконструкція нашого середовища проживання – (соціо)-культурно-техно-екологічної ніші. Саме ця стратегія забезпечила *Homo sapiens* небачений в історії біосфери еволюційний успіх. Але, паралельно, саме ця стратегія привела до екзистенціальної межі наявні ресурси підтримання стійкості нашої культурно-екологічної ніші та психофізичних можливостей існування людства в ній.

Хоч би який аспект цивілізаційної еволюції в зоні сингулярності перебував у центрі уваги під час дослідження, він виявляє зв'язок, опосередкований або безпосередній, із поточною політичною ситуацією та основними тенденціями її розвитку. Відсилання до біополітики, як механізму глобального еволюційного процесу в сучасну епоху, стає рефреном цієї публікації.

Нинішній час можна вважати епохою, коли біополітичні конфлікти стають основним трендом політичної історії. Метафорично, коронавірусна пандемія послугувала провокаційним агентом Природи, який зробив явними приховані або потенційні біополітичні механізми імплементації технологій управління еволюційним процесом у буття технологічної цивілізації.

«Кінець історії» був постульований Френсісом Фукуямою [Fukuяama, 1989] наприкінці минулого століття, після завершення Холодної війни та невдачі комуністичного проєкту зразка 1917 р. Однак уже за 10–12 років він же констатував [Fukuяama, 2003], що політична історія, втративши один ідеологічний «двигун» (антиномію неоліберальної та марксистської доктрин), одразу ж знайшла новий. Цього разу такою рушійною силою глобального політичного процесу стала доктрина постгуманізму та її технологізоване втілення – «удосконалення людини (Human Enhancement)». COVID-19 зробив цю тезу встановленим фактом. Сентенція опонентів Фукуями з описом процедури фальсифікації та логічної деконструкції концепції кінця історії видається вкрай барвистою, але вельми достовірною [Hochuli et al., 2021, p. 17]: «Чи відбувся захід (концепції) кінця історії? Якби й були якісь сумніви, криза Covid-19 2020 року виявилася фінальним аргументом; перед нами був Кінець Кінця Історії. Кінець Історії настав 1989 року. У 2008 році похитнувся економічний порядок. Політична відплата прийшла 2016 року. До 2020 року Кінцю Історії було покладено край».

Результати нашого дослідження перебувають у річищі традиції соціального і (гео-)політичного конструктивізму [Wendt, 1999] за умови виходу останнього на глобально-еволюційний рівень. У філософській літературі розхожим вербальним конструктом став вираз «Проект Просвітництва» або «Проект Модерну», що розуміється як філософська концепція, яка запрограмувала розвиток Західної цивілізації з XVIII століття і до початку 3-го тисячоліття. Однак у процесі реалізації програми побудови царства Розуму, що спирається на знання і технологію як джерело влади над світом, відбулися дуже цікаві зміни в наших уявленнях про те, «Що є Людина?». Наслідки цих змін мають далекосяжні перспективи.

З виникненням високих технологій, об'єктом маніпуляцій яких є обидві складові біосоціальної сутності людини, соціальна філософія епохи Модерну набуває не стільки антропологічної складової, скільки філософсько-антропологічної значущості. Цей ефект, подібно до стоячої хвилі, поширюється далі на всі сфери філософської думки та соціального життя, стає предметом гострих злободенних дискусій [Stapleton, 2015]. Філософська антропологія стає парадигмальним ядром трансдисциплінарної науки, що визначає зміст концептів Добро, Зло, Припустиме і Неприпустиме стосовно майбутньої долі Людини, Цивілізації та Ноосфери.

Водночас вітчизняний філософсько-антропологічний дискурс замикається у царині історичних розвідок Макса Шелера та інших фундаторів антропологічних пошуків початку минулого століття.

В умовах соціополітичної нестійкості, радикальної перебудови традиційної системи цінностей та імпорту High Hume технологій виникає реальна небезпека неготовності пострадянського геополітичного простору до викликів сучасного суспільства ризику та інформаційної фази розвитку техногенної цивілізації. Це автоматично виводить величину техногенного еволюційного ризику на екзистенціальний, антропологічний за визначенням, рівень. Йдеться про право наших нащадків продовжувати називати себе *Homo sapiens*, Людиною розумною. Аналіз цього когнітивного дисонансу, як можливого передодня незворотного розриву в соціокультурній традиції, має бути предметом подальшого дослідження.

Людська природа в рамках нової метапарадигми прирівнюється до інформаційного повідомлення або його фрагмента – залежно від ракурсу, в центрі якого лежить або індивідум, або надіндивідуальна еволюціонуюча система (популяція, соціум, біосфера та ін.). Як наслідок, ми спостерігаємо революцію в розвитку науково-світоглядного дискурсу – традиційна категорія Суб'єкта, що лежить в його основі, трансформується в «констеляцію сил, що формують майбутнє людських онтологій», тобто опис мети майбутньої технологізованої та раціоналізованої еволюції. При цьому у самосприйнятті власної особистості людина відчуває себе водночас Творцем-інженером-конструктором реальності та об'єктом такої реконструкції, і жертвою Стихії, спровокованої нею самою. Власне, у цій потрібній суперечливості нашого світосприйняття немає нічого нового, це атрибут нашої еволюційної стратегії («Не будемо надто спокушатися нашими перемогами над природою, за кожную таку перемогу вона нам мстить», – Ф. Енгельс, як до нього не ставитися, сказав це дуже давно).

Світ ХХІ століття постав у стані, який дедалі частіше описується як турбулентний – не лише у політичному, а й у біологічному сенсі. Людство зіткнулося з явищами, що вийшли за межі традиційного політичного мислення: пандемії, кліматичні зміни, деградація екосистем, технологічна вразливість біосфери. Як слушно зазначає Марк Фраундофер [Fraundorfer, 2022, р. 327–328], глобальні виклики антропоцену є гіпероб'єктами – феноменами, що настільки масштабні у часі й просторі, що не можуть бути охоплені жодною окремою системою дії. Їхнє розв'язання можливе лише через узгоджену реалізацію проєктів глобального управління.

Саме у цій площині, де стикаються просторові й життєві логіки, формується нова концептуальна реальність – *біогеополітика*. Її поява є результатом накладання трансбіополітичного тренду на геополітичний ландшафт сучасної цивілізації [Talocci et al., 2022]. Біогеополітика фіксує момент, коли життя стає простором влади, а сама влада – засобом виживання.

Пандемія COVID-19 продемонструвала, що суверенітет уже не обмежується політичною територією – він поширюється на біологічні системи, циркуляцію даних і контроль над середовищем існування. Влада над тілом, популяцією,

біосферою стає центральною складовою політичного простору. У цьому контексті пандемія COVID-19 стала не лише кризою охорони здоров'я, а й біогеополітичною подією. Вона продемонструвала, що у світі, де глобальні потоки людей, товарів і даних зупиняються в один момент, традиційна логіка суверенітету втрачає ефективність. Виникають нові форми влади — гібридні, адаптивні, технологічно опосередковані. Вони зосереджені на управлінні життям як біосоціальним процесом, який охоплює одночасно тілесне, інформаційне й екологічне.

У класичній геополітиці держава виступає суб'єктом боротьби за простір. Біополітика, своєю чергою, керує не простором, а життям. Біогеополітика є синтезом цих двох логік — управлінням життя у масштабі простору. Її поява пов'язана з переходом від контролю над територіями до контролю над біологічними процесами, середовищем і популяціями. У такий спосіб формується глобальна архітектура влади, в якій біологічне і технологічне переплітаються. Біогеополітика описує не просто розширення політичного поля, а зміну самого субстрату влади: життя стає головним ресурсом і водночас об'єктом управління. Пандемія виявила не лише нові форми координації, а й глибокі процеси дезінтеграції. Глобальний світ виявився водночас взаємозалежним і роз'єднаним. Кожна держава намагалася відновити контроль над власними біоінфраструктурами, технологічними ланцюгами, медичними ресурсами. Цей процес можна охарактеризувати як *біогеополітичну фрагментацію*.

Як зазначають індійські дослідники [Patil, S., Mishra, V., 2022], навіть провідні демократії в періоди глобальних загроз демонструють тенденцію «дивитися всередину себе», зміцнюючи внутрішні системи і національні біоресурси. Це не заперечення глобалізації, а її нова форма — локалізована, «біоцентрична». Фрагментація виявляється також у технологічному вимірі: створення національних біобанків, систем геномних даних, протекціонізм у сфері біомедицини та фармацевтики. Замість єдиного глобального простору виникає множинність біогеополітичних «екосистем», кожна з яких має власні стандарти безпеки, етики, управління даними.

Поняття *глобального управління* еволюціонує від політичної координації до управління біосферою. Суб'єктами влади стають не лише держави, а й корпорації,

наукові консорціуми, технологічні платформи. Вони володіють тим, що можна назвати інфраструктурою життя – знанням, даними, алгоритмами, біотехнологічними ресурсами. У цьому контексті формується поняття *геномного суверенітету* – права держави контролювати генетичні ресурси населення, біобанки тощо. Воно поєднує політичну логіку безпеки з біологічною логікою контролю. Паралельно постає феномен *біогромадянства* – коли людина ототожнює свою політичну суб'єктність із біологічною належністю. Ідентичність стає гібридною: соціальною і біологічною водночас. Громадянство набуває вимірів генетичного права, доступу до медичних ресурсів, інформаційної прозорості.

Таким чином, сучасне глобальне управління – це політика життя у буквальному сенсі. Контроль над біоінфраструктурами визначає межі політичного впливу. Геополітика простору поступається біополітиці життєвих потоків.

Список використаних джерел

1. Agamben, G. (1998). *Homo sacer: sovereign power and bare life* / transl. by Heller-Roazen, Daniel. Stanford university press.
2. Esposito, R. (2008). *Bios: Biopolitics and Philosophy* / Transl. by Timothy Campbell. Minneapolis: University of Minnesota Press.
3. Foucault, M. (1978). *The history of sexuality: An introduction, volume I.* / Transl. by Robert Hurley. New York: Pantheon books.
4. Fraundorfer, M. (2022). *Global Governance in the Age of the Anthropocene*. Cham: Palgrave Macmillan. DOI: <https://doi.org/10.1007/978-3-030-88156-6>
5. Fukuyama, F. (2003). *Our posthuman future: Consequences of the biotechnology revolution*. New York : Farrar, Straus and Giroux.
6. Fukuyama, F. (1989). *The End of History? The National Interest*, 16, 3-18. URL: <http://www.jstor.org/stable/24027184>
7. Hochuli, A., Hoare, G., Cunliffe, P. (2021). *The end of the end of history: Politics in the twenty-first century*. Winchester: Zero Books.
8. Kendal, J., Tehrani, J., Odling-Smee, J. (2011). *Human Niche Construction in Interdisciplinary Focus*. *Philosophical Transactions of the Royal Society B: Biological Sciences*, 366 (1566), 785–792. DOI: <https://doi.org/10.1098/rstb.2010.0306>
9. Latour, B. (2021). *After lockdown: A metamorphosis* / Transl. by Julie Rose. Cambridge: Polity press.
10. Latour, B. (2018). *Down to earth: Politics in the new climatic regime*. Cambridge: Polity press.
11. Odling-Smee, F., Lala, K., Feldman, M. (2003). *Niche Construction: The Neglected Process in Evolution* (MPB-37). Princeton: Princeton University Press. DOI: <https://doi.org/10.1515/9781400847266>
12. Patil, S., Mishra, V. (2022). *Democracy, Technology, Geopolitics*. Observer Research Foundation. April 28. URL: <https://www.orfonline.org/expert-speak/democracy-technology-geopolitics>
13. Stapleton, P. (2015). *Biopolitics and utopia: an interdisciplinary reader* / ed. by P. Stapleton and A. Byers. New York: Palgrave Macmillan.
14. Talocci, G., Brown, D., & Yacobi, H. (2022). *The biogeopolitics of cities: a critical enquiry across Jerusalem, Phnom Penh, Toronto*. *Planning Perspectives*, 37(1), 169-189.

ГОНЧАРУК Владислав

Студент III курсу, кафедра філософії, соціально-гуманітарних дисциплін та фізичного виховання, юридичний факультет, Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова

ВПЛИВ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ НА ПОЛІТИЧНУ СВІДОМІСТЬ МОЛОДІ

Актуальність теми обумовлена стрімким розвитком цифрових технологій і зростанням ролі соціальних платформ у формуванні суспільних поглядів. Сьогодні молодь активно використовує соціальні мережі як основне джерело інформації, що значно впливає на її політичні переконання та громадянську активність. Онлайн-ресурси сприяють швидкому поширенню політичних ідей, формуванню суспільних настроїв і мобілізації молодих виборців. Водночас соціальні мережі стають інструментом маніпуляцій, фейкових новин і політичної пропаганди, що може викривлювати сприйняття реальності. У цьому контексті дослідження впливу цифрових платформ на політичну свідомість є важливим для розуміння механізмів формування громадської думки серед молоді.

Політична свідомість молоді — це сукупність політичних поглядів, переконань, оцінок та установок, які визначають ставлення молодих людей до політичних процесів, влади, правових норм та громадянських обов'язків. Вона включає розуміння політичної системи, усвідомлення своїх прав і обов'язків, а також здатність критично оцінювати дії політичних лідерів і органів влади [2, с. 69-73]. Політична свідомість формується під впливом соціального оточення, освіти, медіа, сімейного виховання та особистого досвіду. Для молоді соціальні мережі стали одним із основних каналів отримання політичної інформації, що впливає на формування її поглядів та активність у політичному житті. Високий рівень політичної свідомості сприяє відповідальній громадянській позиції та активній участі у суспільних процесах.

В Україні політична свідомість молоді має особливе значення, оскільки саме ця категорія населення часто стає рушійною силою суспільних змін і демократичних перетворень. Під час Революції Гідності та інших громадянських протестів молодь

ЗМІСТ

Секція 1 Глобальні виклики в сучасних міжнародних відносинах

<i>Ищенко Ігор «Особливості прогнозування динаміки міжнародних відносин в умовах нестабільності та кризи»</i>	6
<i>Мошенський Олександр «Сучасний світовий порядок: зміна парадигми – від політичного ідеалізму до політичного реалізму»</i>	11
<i>Гірман Алла «Геополітичні акценти сучасного світу»</i>	14
<i>Кривченко Дмитро «Загроза нової економічної кризи та її вплив на міжнародне становище»</i>	16
<i>Білан Анастасія «Інформаційна безпека та контроль над інформацією в XXI столітті»</i>	17
<i>Багін Денис «Вплив внутрішніх конфліктів всередині країни на її становище у міжнародних відносинах на прикладі Венесуели»</i>	20
<i>Щербак Віктор «Роль продовольчої та сільськогосподарської організації ООН (ФАО) у вирішенні глобальних проблем»</i>	24

Секція 2 Трансформація системи політичних відносин міжнародних акторів

<i>Гончарук Дар'я «Політична участь жінок у країнах, що розвиваються: перешкоди і перспективи»</i>	28
<i>Мельничук Любов «Регіоналізм у політичному дискурсі XXI століття»</i>	31
<i>Хлівнюк Тетяна «Суспільство відкритого доступу як система політичних відносин міжнародних акторів»</i>	36
<i>Кириченко Аліса «Переосмислення ролі США, Китаю та ЄС у багатополлярному світі»</i>	40
<i>Tykhonenko Iryna «The Influence of Generals on Foreign and Security Policy of the Islamic Republic of Pakistan in XXI century»</i>	47
<i>Коротков Дмитро «Публічна дипломатія в умовах глобалізації: Нові суб'єкти та механізми формування іміджу держави»</i>	52
<i>Жеребятнікова Ірина «Роль міжнародних неурядових організацій у вирішенні гуманітарних проблем»</i>	56
<i>Олійник Андрій «Дипломатія ФРН в кризових умовах стадії урегулювання в Ізраїльсько - Палестинському конфлікті»</i>	60
<i>Кадольонок Іван «Державні пріоритети США у військовій сфері за президенства Дж. Байдена»</i>	62

Секція 3 Міжнародне право та міжнародний правопорядок

<i>Лисюк Ярослав «Реформа системи ООН: потреба часу чи неможливе завдання?»</i>	68
<i>Наумкіна Світлана «Роль та межі компетенції Міжнародного Суду ООН у забезпеченні міжнародного правопорядку: сучасна практика»</i>	70

Лещенко Максим «Міжнародний захист прав дітей в умовах воєнного стану».....	73
Білий Микола «Гене́за поняття «екоцид» в теорії міжнародного права».....	77
Старостенко Сергій «Екоцид як міжнародний злочин».....	80
Сухоребрий Сергій «До питання тлумачення поняття «екологічний злочин» міжнародними організаціями як учасниками правотворення в міжнародних відносинах».....	83
Сачко Олександр «Діяльність міжнародної неурядової громадської організації «Ротарі - клуб» із надання допомоги Україні в умовах російської агресії».....	86

Секція 4 Сучасні виклики міжнародній та національній безпеці

Афанасьєва Анастасія, Гедікова Наталя «Виклики і перспективи подальшої безпекової співпраці України з ЄС на тлі глобальних безпекових трансформацій».....	91
Кубко Валентина «Дипломатія другого треку в архітектурі міжнародної безпеки».....	94
Overko Rodion «Transformation of the global security structure in the context of international geopolitical conflicts».....	98
Буякова Ілона «Комітет ООН з прав людини: повноваження та процедура розгляду скарг».....	101
Ткаченко Катерина «Міжнародні пакти ООН: громадянські, політичні, економічні та соціальні права».....	105
Білий Валерій «Вплив загальної декларації прав людини на національне законодавство та конституцію України».....	108
Панишин Володимир «Міжнародно-правові стандарти захисту прав людини у зонах, невідконтрольних державі».....	111
Шкуро Софія «Стратегічна безпека в світі: нові виклики, загрози та шляхи їх подолання».....	115
Желтоножська Валерія «Право та інституційна криза системи безпеки».....	119
Заdernівський Олександр, Тихоненко Ірина «Взаємодія США-Іран-Ізраїль у безпековому середовищі Близького Сходу».....	122
Останчук Сергій «Російський фактор та відносини альянсу з Україною, Грузією і Молдовою».....	127
Naumik-Gladka Kateryna, Kryvulia Vsevolod «Agape-driven governance in the era of artificial intelligence».....	130
Шуляк Сергій «Історичні витоки слабкості національної держави в арабському світі: гетерогенна ідентичність».....	135
Беликов Георгій «Поза відлунням холодної війни: Переоцінка сприйняття небезпеки російського ядерного потенціалу».....	138
Олійник Артем «Напрями міжнародного співробітництва України у сфері забезпечення кібербезпеки».....	142

Секція 5 Соціо-культурні та релігійні трансформації в сучасних міжнародних відносинах

Кузь Олег «Біогеополітика за доби глобальної турбулентності: трансформація простору влади над життям».....	147
Гончарук Владислав «Вплив соціальних мереж на політичну свідомість молоді».....	156
Oshurko Elina «Public speaking in international relationship: transformation, tips and strategies».....	159
Boldyr Nikole «Media as a mirror of sociocultural transformations: the influence of the information space on public perception of global changes».....	163
Рибальченко Орина «Специфіка медіапланування в роботі новинних відділів регіональних медіа».....	167
Стельмаков Данійл «Проблеми риторики У. Черчилля в сучасній політиці».....	170
Паливода Єлизавета «Соціокультурні та релігійні трансформації України в сучасних міжнародних відносинах».....	173
Антонюк Антон «Культурно-релігійні трансформації під впливом міграційних процесів».....	175
Петренко Вікторія «Ісламістський тероризм четвертої хвилі як новий виклик міжнародним відносинам».....	180
Какуріна Ірина «Реалогія як засіб порозуміння в мультикультурному світі».....	188

Секція 6 Діджиталізація сучасного світу та міжнародні відносини

Петров Павло «Психологія цифрового вибору: вплив онлайн-комунікацій на демократичні процеси в міжнародних відносинах».....	192
Головко Іван «Цифрова дипломатія як мегатренд сучасних міжнародних відносин».....	194
Малюкіна Анастасія «Пріоритети досліджень цифрової відбудови в контексті міжнародних відносин».....	198
Чернуха Тетяна «Цифрова трансформація бізнес-стратегій: формування та реалізація змін у сучасних умовах».....	204
Федоренко Олена «Штучний інтелект і автоматизація у медіа: Нові можливості та виклики для журналістики».....	208
Петренко Дар'я «Електронна комерція в умовах глобалізації».....	211
Павлова Тетяна, Павлов Роман «Трансформація b2b-екосистем в епоху штучного інтелекту».....	214
Ковтун Денис «Етичні та комунікативні виклики в міжнародній цифровій дипломатії».....	218
Naumik-Gladka Kateryna, Fedorenko Olena «Artificial intelligence and automation in media: new opportunities and challenges for journalism».....	221
Naumik-Gladka Kateryna, Zhykharieva Amina «Social media and digitalisation of communication as instruments for global influence».....	225
Kuraksin Dmytro «Artificial intelligence and humans: threats and opportunities in public speaking in the context of the digitalisation of the modern world and international relations».....	232

Khromov Vladislav «Modern influence of access to information on people»...	236
Kovtun Denis «Ethical and communicative challenges in international digital diplomacy».....	240
Пунтус Діана «Цифрова дипломатія як сучасний тренд розвитку дипломатії».....	243
Корнійчук Валерія «"Дія.Освіта" як інструмент цифрової трансформації та "м'якої сили" України».....	245
Цимбал Сергій «Вплив інформаційних війн на зовнішню політику в епоху діджиталізації».....	248
Непочатов Данило «Розвиток кібердипломатії в авторитарних режимах на прикладі КНР».....	252
Борисова Аліна «Діджиталізація сучасного світу та міжнародні відносини».....	256
Мінайченко Софія «Соціальні мережі як поле битви за світову громадську думку».....	259
Нескородєва Валерія «Сучасні світові тенденції розвитку цифрової економіки».....	262
Гордієнко Анастасія «Цифрова дипломатія України з інституціями та країнами ЄС на шляху євроінтеграції».....	264
Касьян Сергій, Гринько Тетяна «Концептуальні основи управління трансформаційними процесами в цифровій економіці».....	268

Секція 7 Україна в системі міжнародних відносин

Дацків Ігор, Писарик Соломія «Українсько-чеські міждержавні відносини: етапи розвитку після 1991 р.».....	274
Сокур Олексій «Європейська інтеграція: модернізаційна перспектива»....	279
Фургалo Денис «Особливості повоєнного відновлення України на основі сталого розвитку: міжнародний аспект».....	282

Секція 8 Глобальні виклики в сучасних міжнародних економічних відносинах

Мірошниченко Інга «Роль університетів у розвитку інноваційної економіки».....	289
Балакірева Аліна «Глобальні ланцюжки вартості та їхній вплив на економічну інтеграцію України».....	291
Міненко Станіслав «Формування та розвиток партнерських відносин з міжнародними банківськими установами в умовах глобальних економічних викликів».....	294
Самойлова Олена «Оцінювання міжнародної конкурентоспроможності банківських установ в умовах глобальних економічних викликів».....	300
Коптєв Олександр «Головні виклики зовнішньої політики України у формуванні нової системи колективної безпеки в Європі».....	303

Котов Іван «Організаційно-статистичні параметри диверсифікації економіки Франції за кон'юнктури соціально-політичної та комерційної волатильності»	306
---	-----

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара
Факультет суспільних наук і міжнародних відносин
Кафедра міжнародних відносин
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Чорноморський національний університет імені Петра Могили
Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
Західноукраїнський національний університет
Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця
Національний університет «Одеська політехніка»
Український державний університет науки і технологій ННІ «Український державний хіміко-технологічний університет»
Університет митної справи та фінансів
Інформаційний центр ЄС у місті Дніпро

**Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНИХ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
18-19 листопада 2025 р.
Україна, Дніпро**

Наукове видання

Редакційна колегія:

Іщенко І. В. доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри міжнародних відносин Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара

Головко І.К. кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародних відносин Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара

Петров П.Г. кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародних відносин Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара

Актуальні проблеми сучасних міжнародних відносин. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції. 18-19 листопада 2025 р., м. Дніпро. / ред. кол.: І.В. Іщенко, І.К. Головко, П.Г. Петров. Дніпро, ДНУ: Електронне видання, 2025. 325 с.

У збірнику представлено тези наукових докладів Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні проблеми сучасних міжнародних відносин». Досліджено актуальні проблеми сучасних міжнародних відносин, критично осмислено стан та проблеми сучасних міжнародних відносин, визначено дієві заходи і оптимальні шляхи подолання негативних явищ в сфері міжнародних відносин. Матеріал супроводжується необхідними статистичними аналітичними даними, ілюстраціями. Даний збірник доповідей має науково-практичне значення й розраховано на магістрів, аспірантів, викладачів, наукових працівників та менеджерів, які займаються дослідженням актуальних проблем міжнародних відносин.